

УДК 372.881.1

DOI: <http://doi.org/10.32589/2412-9283.38.2023.284517>

ЕД'ЮТЕЙНМЕНТ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ І ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Хо́да А. О.

anastasia.khoda@knlu.edu.ua

Чаю́н І. О.

iryna.chaiun@knlu.edu.ua

Київський національний лінгвістичний університет

Дата надходження 23.01.2023; Рекомендовано до друку 28.02.2023.

Ано́тація. У статті досліджено доцільність використання сучасної технології ед'ютейнмент на практичних заняттях з французької мови. Наведено комплекс вправ з використанням цієї технології з опертям на вірш французького поета Поля Верлена "Chanson d'automne". Запропоновано завдання й описано варіанти їх застосування на практичних заняттях з французької мови у форматах онлайн і оффлайн. Виявлено, що використання технології ед'ютейнмент сприяє кращому засвоєнню лексичного матеріалу, а також формуванню у студентів компетентності в аудіюванні й читанні та говорінні, а також лінгвосоціокультурної компетентності.

Ключові слова: технологія ед'ютейнмент, вірш, засіб, навчання французької мови і культур, комунікативна компетентність, філологи, перекладачі.

Khoda A., Chaiun I. Kyiv National Linguistic University

Edutainment as a Modern French Language Teaching Technology of Prospective Philologists and Translators

Abstract. Introduction. The development of the system of teaching foreign languages and cultures in institutions of higher education requires regular updating of the components of this system, in particular, modern technologies for teaching foreign languages and cultures to the students of various specialties. Among such technologies, the edutainment technology stands out for the formation of foreign language linguistic / linguo-sociocultural competences. **Purpose.** To present the technology of edutainment on the example of a specific exercise using a support, a poem by the French poet Paul Verlaine, as one of the means of this technology and justify the feasibility of using this means. **Methods.** Reviewing the studies that have already been conducted, analyzing the feasibility of using this technology on the example of specific exercises. **Results.** The study showed that the edutainment technology, namely its specific means, a poem, can be used during online and offline classes on learning foreign languages and cultures. This technology will contribute to better assimilation of the material, and will enhance student' interest and motivation. **Conclusion.** To sum up, the use of poetry in classes as one of the means of the edutainment technology for teaching the French language and culture contributes to the effective formation of students' lexical and phonetic components of the French-language communicative competence. Further research involves the study of other means of the edutainment technology for teaching the French language and culture to students – prospective philologists and translators, teachers.

Keywords: edutainment technology, poem, means, teaching the French language and culture, communicative competence, philologists, translators.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної системи навчання іноземних мов і культур у вітчизняних закладах вищої освіти вимагає регулярного оновлення складників цієї системи, зокрема сучасних технологій навчання іноземних мов і культур студентів різних спеціальностей. З-поміж таких технологій виокремлюється технологія ед'ютейнмент, активно використовується викладачами іноземних мов

протягом різних організаційних форм навчання студентів задля формування у них іншомовної комунікативної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так, Ю. В. Карпенко (2022) залучає до процесу формування у студентів перекладацької компетентності гру JEOPARDY!, яку відносить до засобів технології ед'ютейнмент. В. Г. Кононенко, Т. В. Образцова, Ахмад Джавад (2022) навчальним засобом цієї технології розглядають ігрову навчальну платформу Kahoot!, яку використовують з метою формування у майбутніх перекладачів граматичної компетентності. Ю. О. Грикун (2022) використовує для навчання майбутніх перекладачів освітньо-розважальне відео, зокрема комічні сценки в жанрі "мандзай". Дослідження цими науковцями засобів технології ед'ютейнмент для навчання студентів – майбутніх перекладачів здійснено на матеріалі англійської, арабської та японської мов. Однак проблема формування у студентів – майбутніх філологів і перекладачів французькомовної комунікативної компетентності з використанням технології ед'ютейнмент ще не була вичерпно досліджена.

Мета статті полягає в презентації технології ед'ютейнмент на прикладі французькомовної поезії як одного з засобів цієї технології та в обґрунтуванні доцільності їх використання на практичних заняттях з французької мови.

Основні результати дослідження. Сучасна методика навчання іноземних мов і культур визначає технологію ед'ютейнмент як формат освітнього процесу, в якому навчально-пізнавальний матеріал презентовано із залученням розважальних методик, часто з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Отже, ед'ютейнмент є одночасно розвагою і навчанням, що дозволяє краще закріпити пройдений іншомовний матеріал, а також інтерактивно продемонструвати студентам лексичні, фонетичні, граматичні одиниці. Ед'ютейнмент є гібридним поняттям, що походить від двох англійських слів: "education" (навчання) та "entertainment" (розвага). То ж цей термін можна визначити як "навчання за допомогою розваг" (Бігич, 2017).

Технологія ед'ютейнмент уміщує захоплення, розвагу, ігровий підхід, сучасність (Федяй). Оскільки в її застосуванні має переважати захоплення, а не розвага, на нашу думку, слід обережно використовувати цю технологію на практичних заняттях з французької мови, адже розвага іноді може й заважати навчанням, в той час як захоплення є тотожним зацікавленню.

Розвага чи елементи гри є все ж таки вагомим складником освітнього процесу, особливо, коли мовиться про навчання іноземних мов і культур. Проте, варто пам'ятати, що, якщо дидактична чи рольова гра, як універсальний засіб навчання, націлена на процес, то засоби технології ед'ютейнмент – на його кінцевий результат. Студенти мають бути зацікавленими у навчанні іноземних мов і культур, що дозволить викладачеві мотивувати їх на подальше оволодіння ними.

Сучасні освітні технології розвиваються, тому їх використання є дуже доцільним під час навчання іноземних мов і культур. Викладач має можливість надати студентам аудіо- й відеоматеріали, створити презентації або застосовувати новітні освітні мультимедійні програми на практичних заняттях з іноземних мов.

Навчальні засоби технології ед'ютейнмент поділяються на традиційні й сучасні (Федяй). До традиційних відносяться книги, дидактичні матеріали, фільми, аудіозаписи, освітні ігри. Сучасними є веб-квести, електронні книги, мережеві варіанти музейних виставок, комп'ютерні та відеоігри, блоги тощо.

У нашому дослідженні ми звернемося до традиційного засобу. Одним з найвідоміших і найефективніших засобів для формування лексико-граматичної компетентності та компетентності в читанні є віршовані, або поетичні, твори.

Вибір віршованого твору залежить передусім від мети практичного заняття та ступеня навчання іноземної мови. За допомогою віршів на занятті реалізуються різноманітні завдання, націлені на формування іншомовної комунікативної компетентності. Залучення вірша як візуальної вербальної опори забезпечує формування граматичних, лексичних і фонематичних навичок та вмій читання / аудіювання та перекладу віршованого матеріалу.

Французька мова вирізняється своєю мелодикою та звучанням, фонетичними особливостями. Тому використання віршованих творів є доцільним і, навіть, необхідним, аби студенти могли прослухати, прочитати віршований твір і збагатити свій лексичний запас.

Пропонуємо комплекс вправ на прикладі вірша “Chanson d’automne” відомого французького поета Поля Верлена. Їхніми практичними цілями є формувати компетентності в аудіюванні, в читанні, в монологічному мовленні, а також лексичної компетентності. Такий комплекс вправ може застосовуватися як під час аудиторних занять, так і під час онлайн-навчання протягом трьох етапів – дотекстового, текстового і післятекстового.

Дотекстовий етап

Викладач оголошує назву вірша та надає короткі відомості про поета. У завданні дотекстового етапу пропонується кілька запитань для обговорення:

1. *Connaissez-vous ce poète ? (Чи знаєте ви цього поета?)*
2. *Quelles sont les premières émotions que le titre évoque en vous ? (Які перші емоції у вас викликає назва?)*

Текстовий етап

Студенти отримують текст вірша (рис. 1). Протягом хвилини вони мають його переглянути (переглядове читання), виділивши моменти, які вони вважають важливими.

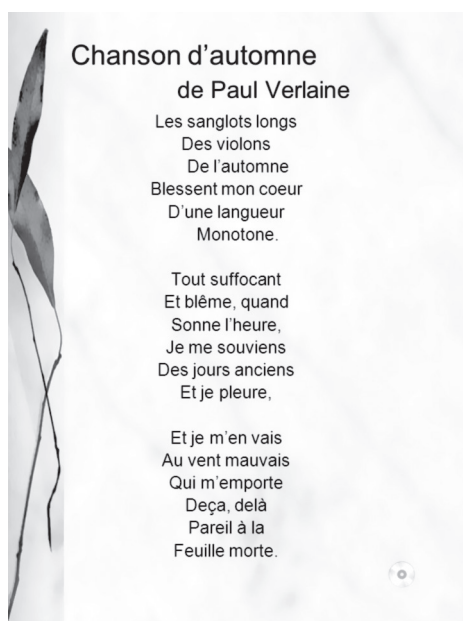

Рис. 1. Текст вірша “Chanson d’automne”

Після чого викладач подає список “mots-clés” – слів, які є ключовими в цьому вірші або незнайомими чи складними для розуміння. Лексичні одиниці презентуються за допомогою ілюстрацій (рис. 2), оскільки візуальна опора сприяє їх кращому запам’ятовуванню. На пропонованій ілюстрації подано синоніми чи пояснення деяких лексичних одиниць, але відсутній їхній переклад. У такий спосіб у студентів спрацьовує мовна здогадка, і вони самостійно перекладають ту чи іншу лексичну одиницю.

Задля кращого закріплення нового лексичного матеріалу студенти укладають елементарні речення, в яких фігурують нові лексичні одиниці.

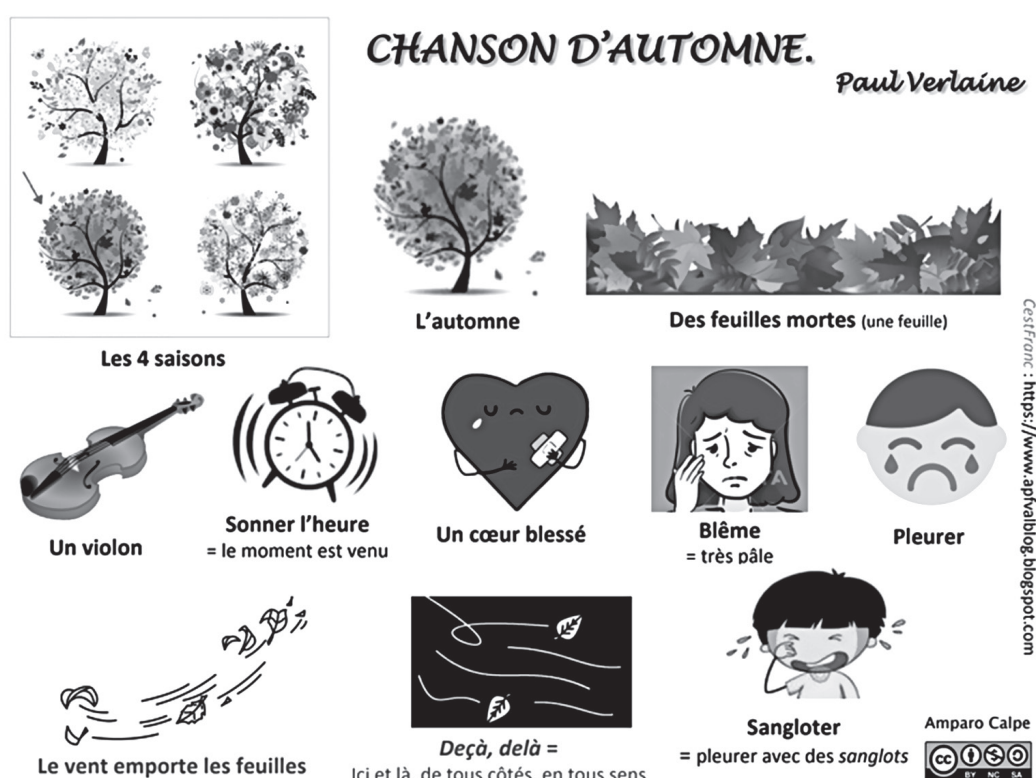

Рис. 2. Список “mots-clés”

Наступне завдання цього етапу передбачає прослуховування аудіозапису цього вірша в чотирьох різних варіантах його зачитування: жінкою, чоловіком, у стилі джаз і запис Марлен Дітріх (німкенюю, для якої французька мова не була її рідною). Викладач звертає увагу студентів на фонетичні особливості аудіотексту, інтонацію, логічні наголоси тощо. Студенти висловлюють й аргументують свої уподобання щодо аудіозапису, який їм найбільш сподобався. Також один зі студентів або кілька бажаючих читають вірш уголос, урахувавши всі його фонетичні особливості.

Післятекстовий етап

Після аудіювання та читання вголос віршованого твору викладач пропонує такі запитання, аби надихнути студентів на дискусію:

1. *Laquelle des versions audio avez-vous le plus aimée ? (Яка з аудіо версій вам сподобалась найбільше?)*

2. *Laquelle transmet le mieux l'ambiance ? Pourquoi ? (Яка з них найкраще передає настрій? Чому?)*

3. *Quelles sont vos impressions sur le texte ? (Які ваші враження від тексту?)*

4. *À quoi l'auteur essaie-t-il de comparer l'automne ? (З чим автор намагається порівняти осінь?)*

Оскільки технологія ед'ютейнмент уміщує елементи сучасності, доцільно використовувати різні інтерактивні способи подання нових завдань. Наприклад, якщо практичне заняття відбувається онлайн, то викладач може поділитися своїм екраном та відкрити на сайті вправи (рис. 3), безпосередньо дотичні цього віршованого твору. В такий спосіб всі студенти матимуть змогу виконувати вправу.

Рис. 3. Онлайн вправи

Пропонуємо три варіанти вправ. У першій вправі (рис. 4) студентів необхідно поєднати лексичні одиниці (нові щойно вивчені та засвоєні раніше) з ілюстраціями (“Associez les mots et les images”).

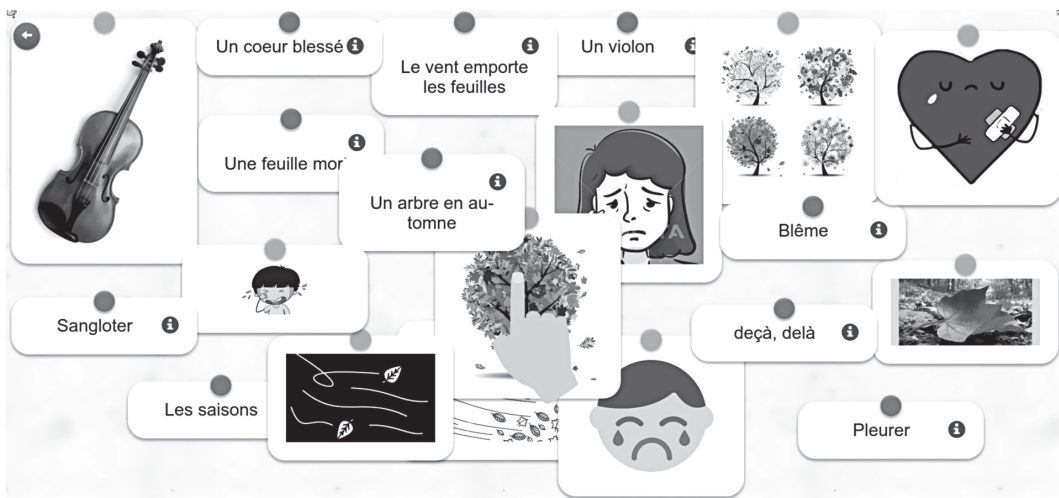

Рис. 4. Вправа “Associez les mots et les images”

Друга вправа також передбачає поєднання поданих нових лексичних одиниць з їхніми визначеннями французькою мовою (рис. 5). Третя вправа є кросвордом (рис. 6), в якому будуть з'являтися ілюстрації, якщо навести курсор на незаповнене ще поле або пояснення / визначення лексичної одиниці. Завдяки цьому студент краще закріплює опрацьований на занятті матеріал, а також розвиває зорову пам'ять, адже на початку заняття викладач роздав картки з новими лексичними одиницями.

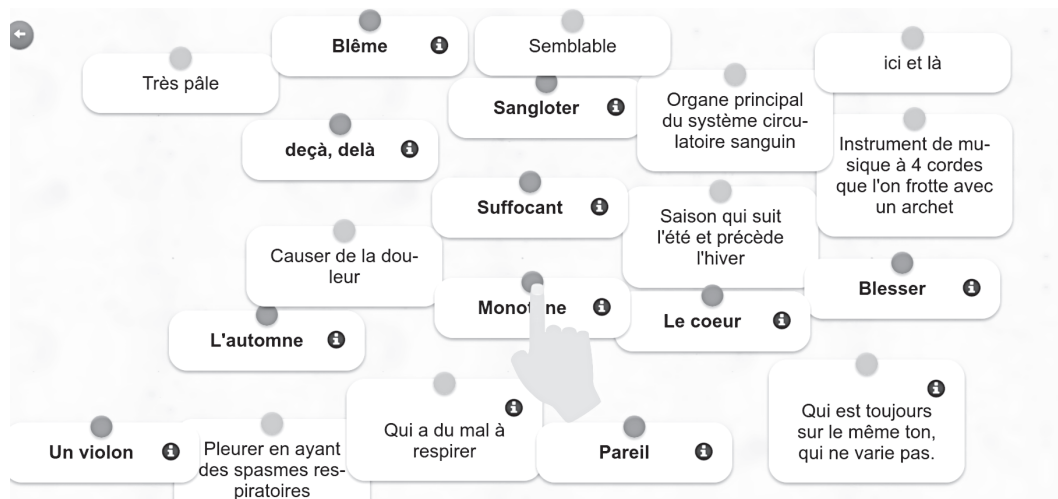

Рис. 5. Лексична вправа

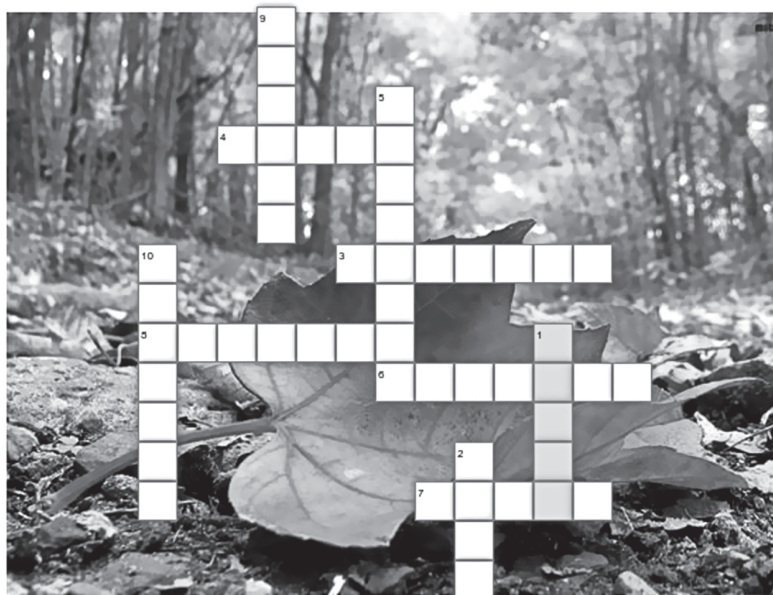

Рис. 6. Кросворд

Якщо ж практичне заняття проходить в аудиторії у форматі оффлайн, але немає змоги підключити мультимедійні засоби навчання, то викладач може адаптувати ці

вправи. Наприклад, зробити картки з лексичними одиницями та їхніми визначеннями чи ілюстраціями, а для розгадування кросворду академічну групу студентів розподілити на дві-три міні-групи. Тоді вправа-кросворд набуває елементу змагання на групову першість.

Завершальним завданням є порівняння двох варіантів авторського перекладу вірша “Chanson d’automne” українською мовою (рис. 7) Павла Матюші та Григорія Кочура.

Осі́ння пі́сня Поль Верлен

Довгі осінні Скрипок скимління Нудотні Ранять роєм Серце моє Самотне. Весь в омертвінні, Стрілки годинні Побачу – Зринуть чудні Давні дні, Й заплачу. Вийду, де свище Лютий вітрище – Він скрутить, Диким танком, Мертвим листком Закрутить. (переклад П. Матюша)	Неголосні Млосні пісні Струн осінніх Серце тобі Топлять в журбі, В голосіннях. Блідну, коли Чую з імлі — Б'є годинник: Линуть думки В давні роки Мрій дитинних. Вийду я в двір — Вихровий вир В полі млистім Крутить, жене, Носить мене З жовклим листям. (переклад Г. Кочур)
---	---

Рис. 7. Два варіанти перекладу вірша “Chanson d’automne”

Студенти порівнюють ці переклади і визначають, який їм найбільш імпонує, який є максимально наближеним до оригіналу, а який є художньо-авторським перекладом.

1. *Comparez les deux versions de la traduction. Selon vous, quelle est la meilleure? (Порівняйте дві версії українською мовою. На вашу думку, яка краща?)*

Для домашньої роботи студенти отримують завдання спробувати зробити власний художній переклад цього вірша або ж знайти цікаві віршовані твори французьких поетів та їхні версії українськомовного перекладу.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, використання на практичних заняттях віршів як засобів технології ед'ютейнмент для навчання французької мови й культури сприяє ефективному формуванню у студентів французькомовних фонетичної і лексичної компетентності, компетентності в аудіюванні й читанні та говорінні, а також лінгвосоціокультурної компетентності. Подальші наукові розвідки передбачають дослідження ефективності використання інших засобів технології ед'ютейнмент на практичних заняттях з французької мови.

ЛІТЕРАТУРА

- Бігич, О. Б. (2017). Ед'ютейнмент як технологія формування методичної компетентності викладача іноземної мови. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія Педагогіка*, 4, 119–126.
- Грикун, Ю. О. (2022). Освітньо-розважальне відео (комічні сценки в жанрі “мандзай”) як сучасний засіб навчання японської мови. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія*, 37, 53–63.
- Дьяченко, О. *Edutainment як принцип навчання*.
<https://www.creativeschool.com.ua/edutainment/>
- Карпенко, Ю. В. (2022). Гра JEOPARDY! як засіб технології ед'ютейнмент для формування перекладацької компетентності у студентів. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія*, 36, 60–68.
- Кононенко, В. Г., Образцова, Т. В., & Джавад, Ахмад. (2022). Kahoot! Як сучасний засіб навчання арабської мови: з досвіду формування граматичної компетентності у студентів – майбутніх перекладачів. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія*, 37, 45–52.
- Сидоренко, В. В. *Використання віршованих творів як засобу стимулювання мовленнєвої діяльності учнів на уроках іноземної мови в початковій школі*. https://www.psyh.kiev.ua/Sydorenko_V.V._Vikorystannia_virshovanykh_tvoriv_yak_zasobu_stymulivannia_movl._diialnosti_uchniv_na_urokakh_inozemnoi_movy_v_poch._shkoli
- Федяй, А. А. *Особливості використання освітньої технології ед'ютейнменту в сучасних закладах дошкільної освіти*.
<http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15553/1/48.pdf>

REFERENCES

- Bihych, O. B. (2017). Ed'uitejment iak tekhnolohiia formuvannia metodychnoi kompetentnosti vykladacha inozemnoi movy. *Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriiia Pedahohika*, 4, 119–126.
- Hrykun, Yu. O. (2022). Osvitn'o-rozvezhal'ne video (komiczni stsenky v zhanri “mandzaj”) iak suchasnyj zasib navchannia iapons'koi movy. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho lnhvistychnoho universytetu. Seriiia Pedahohika ta psykholohiia*, 37, 53–63.
- D'iachenko, O. *Edutainment iak pryntsyyp navchannia*.
<https://www.creativeschool.com.ua/edutainment/>
- Karpenko, Yu. V. (2022). Hra JEOPARDY! iak zasib tekhnolohii ed'uitejment dlia formuvannia perekkladats'koi kompetentnosti u studentiv. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho lnhvistychnoho universytetu. Seriiia Pedahohika ta psykholohiia*, 36, 60–68.
- Kononenko, V. H., Obratsova, T. V., & Dzhavad, Akhmad. (2022). Kahoot! Yak suchasnyj zasib navchannia arabs'koi movy: z dosvidu formuvannia hramatychnoi kompetentnosti u studentiv – majbutnikh perekladachiv. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho lnhvistychnoho universytetu. Seriiia Pedahohika ta psykholohiia*, 37, 45–52.
- Sydorenko, V. V. *Vykorystannia virshovanykh tvoriv iak zasobu stymulivannia movlennievoi diial'nosti uchniv na urokakh inozemnoi movy v pochatkovij shkoli*. https://www.psyh.kiev.ua/Sydorenko_V.V._Vykorystannia_virshovanykh_tvoriv_yak_zasobu_stymulivannia_movl._diial'nosti_uchniv_na_urokakh_inozemnoi_movy_v_poch._shkoli
- Fedaij, A. A. *Osoblyvosti vykorystannia osvitn'oi tekhnolohii ed'uitejmentu v suchasnykh zakladakh doshkil'noi osvity*.
<http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15553/1/48.pdf>